ପ୍ରଶାନ୍ତ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେଶପାଣ୍ଡେ

ବନାମ

ମାରୁତି ବାଲାରାମ ହୈବତୀ

ଏପ୍ରିଲ 7, 1995

[ଆର୍. ଏମ୍. ସାହାଇ ଏବଂ ଏନ୍. ଭେଙ୍କଟଚଲା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭଡ଼ା ଏବଂ ଉଚ୍ଛେଦ - କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଭଡ଼ା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961:

ଭଡ଼ାଟିଆ - ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଆବେଦନ ଖାରଜ - ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପରିସର ଖାଲି କରିବାକୁ ଅଙ୍ଗୀକାର - ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା ଅଙ୍ଗୀକାର ଦାଖଲ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ଏକ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାରେ ବଞ୍ଚିତ କରେ ନାହିଁ - 'ଅନୁକୂଳ ମତ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ' ନୀତି ଏବଂ ନିର୍ବାଚନର ମତବାଦ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା - ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ, 1950 - ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ।

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଭଡ଼ା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 29 ର ଉପ-ଧାରା (1) ର ଅନୁପାଳନ ନକରିବା ଯୋଗୁଁ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଅପିଲକାରୀ-ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା, ସେ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପରିସର ଖାଲି କରିବାକୁ ଏକ ଅଙ୍ଗୀକାର ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ତେବେ ସେ ଏହି ଅଦାଲତରେ ଏକ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । *ଆର. ଏନ୍. ଗୋସାଇ* **ବନାମ** *ଯଶପାଲ ଧୀର,* **[1992] 4 SCC 683 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେହେତୁ ଆଇନ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିର୍ବାଚନ ମତବାଦ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିବା ଅନୁକୂଳ ମତ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ବାଧିତ ଥିଲେ ।**

ଏହି ମାମଲାକୁ ଏକ ବୃହତ ଖଣ୍ଡପୀଠ ନିକଟରେ ସୂଚୀକରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରି, ଏହି ଅଦାଲତ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ: 1. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନଗତ ସହାୟତା ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାର ଅଟେ । ନିର୍ବାଚନ କିମ୍ବା ବିବନ୍ଧର ନୀତିକୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ଛଡେଇ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଅଧିକାରିତା ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଅଧିକାରିତା ଅଟେ । ଏହା କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସହିତ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇନାହିଁ ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକରେ ମିଳିଥାଏ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଏହାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ 'ଅନୁକୂଳ ମତ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ' ନୀତି କିମ୍ବା ନିର୍ବାଚନ ଆଇନ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । [257-B, C]

2. ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସାମ୍ବିଧାନିକ ସହାୟତାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବାଧା ଦେବା କିମ୍ବା ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ବାଚନର ମତବାଦକୁ ବିସ୍ତାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅତିରିକ୍ତ ଅଧିକାରିତାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାରିତାକୁ ଅପିଲ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାରିତାରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ସେ ପରିସର ଖାଲି କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲା ଥିବା ଦୁଇଟି ସହାୟତା ମଧ୍ୟରୁ ବିକଳ୍ପର ବ୍ୟବହାର ନୁହେଁ ବରଂ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଅଟେ ଯାହା ସାମ୍ବିଧାନିକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ଏବଂ ଆଇନର ବିରୋଧୀ ହେବ । ବିଧାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ବିବନ୍ଧ   ନାହିଁ । [256-E]

3. ଏପରିକି 'ଅନୁକୂଳ ମତ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ' ର ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନୀତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଖାଲି କରିବାକୁ ସମୟ ନେବା ହେଉଛି ତାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଅଦାଲତକୁ ଅପିଲ କରିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ସେହି ସମୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିବେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ସମୟ ହାସଲ କରିବା ସବୁଠାରୁ କଦର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଉଭୟ ମାମଲାରେ ସମୟ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶର ଅବମାନନା ହୋଇପାରେ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଭଡ଼ାଟିଆ ଏହି ଅଦାଲତର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ବେଳକୁ ଠିକଣା ଜାଗାକୁ ଆସିଯାଇପାରନ୍ତି । ଏହା ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କୁ ପ୍ରତିକାରଶୂନ୍ୟ କରିଦେବ । [256-G-H, 257-A]

ଆର୍. ଏନ୍. ଗୋସାଇ ବନାମ *ଯଶପାଲ ଧୀର,* [1992] 4 SCC 683, ରେ ଭିନ୍ନମତ ପୋଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ହାଲ୍ସବରୀଙ୍କ ଲ'ଜ ଅଫ୍ ଇଂଲଣ୍ଡ, **ଚତୁର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ, ଖଣ୍ଡ 16 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1507, କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 4587/1995 ।

H.R.R.P. ସଂଖ୍ୟା 780/1994ରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 25.7.94 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉଦୟ ସିହ୍ନା, ଭବାନୀଶଙ୍କର ଗଡନିସ୍ ଏବଂ ଏଚ୍. ଏ. ରାଇଚୁରା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଗୋବିନ୍ଦ ମୁକ୍ତି, ଆର୍. ଜଗନ୍ନାଥ ଗୌଡି ଏବଂ ଏମ୍. କେ. ଦୁଆ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଭଡ଼ା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 29 ର ଉପ-ଧାରା (1) ର ଅନୁପାଳନ ନ କରିବା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ପୁନରୀକ୍ଷଣକୁ ଖାରଜ କରିବା ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଏହି ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ଅପିଲରେ, ଜମି ମାଲିକଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯାହା ତୀବ୍ର ଭାବେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ତାହା ହେଉଛି ଅପିଲକାରୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପରିସର ଖାଲି କରିବେ ବୋଲି ଏକ ଅଙ୍ଗୀକାର ଦାଖଲ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ଏହି ଅଦାଲତର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାରୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଯାଇଛି । *ଆର୍. ଏନ୍. ଗୋସାଇଁ* ବନାମ *ଯଶପାଲ ଧୀର,* [1992] 4 SCC 683 ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯେହେତୁ ଆଇନ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅନୁକୂଳ ମତ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ନୀତି ନିର୍ବାଚନର ମତବାଦ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ, ଏହି ଆବେଦନ ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ ହେବା ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ ।

ନିର୍ବାଚନ ହେଉଛି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଏକ ଉପଲବ୍ଧ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଏବଂ 'ଯାହା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ତାକୁ କରାଯିବାକୁ ବିବେଚନା କରେ, *ହାଲ୍ସବରୀଙ୍କ ଲ'ଜ ଅଫ୍ ଇଂଲଣ୍ଡ,* ଚତୁର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ, ଖଣ୍ଡ 16 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1372 । ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 35 ଦ୍ୱାରା ଏହା ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଅଟେ । ଏହା ସେତେବେଳେ ଲାଗୁ ହୁଏ ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାକୁ ମତ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ଯାହାର ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ । ସେହିପରି, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନୁକୂଳ ମତ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ

ଏହା, 'ବିବନ୍ଧର ଏକ ପ୍ରଜାତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ଯାହା ନଥି ଦ୍ୱାରା ବିବନ୍ଧ ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷାମୂଳକ ବିବନ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନୁକୂଳ ମତ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ନୀତି ଦୁଇଟି ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ, (1) ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ଯାହାଙ୍କର ଆଚରଣର ଦୁଇଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ଚୟନ କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି, ତାଙ୍କୁ ଏପରି ଏକ ଚୟନ କରିଥିବା ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ, ଯେଉଁଥିରୁ ସେ ପୁନର୍ବାର ପଛଘୁଞ୍ଚା ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ; ଏବଂ (2) ଯେ ସେ କୌଣସି ବି ହାରରେ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିବା ଭାବରେ ବିବେଚିତ ହେବେ ନାହିଁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଆଚରଣର ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମ ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ସୁବିଧାର ଲାଭ ଉଠାଇ ନାହାଁନ୍ତି ଯାହା ସେ ପ୍ରଥମେ ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯାହା ସହିତ ତାଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆଚରଣ ଅସଙ୍ଗତ ଅଟେ', *ହାଲ୍ସବରୀଙ୍କ ଲ'ଜ ଅଫ୍ ଇଂଲଣ୍ଡ,* ଚତୁର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ, ଖଣ୍ଡ 16 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1507 ।

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ପରିସର ଖାଲି କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଙ୍ଗୀକାର ଉପରେ ଏହି ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ । ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତର ନୁହେଁ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅତିରିକ୍ତ ଅଧିକାରିତାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାରିତାକୁ ଅପିଲ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ବୈଧାନିକ ଅଧିକାରିତାରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଉକ୍ତ ନିର୍ବାଚନର ମତବାଦକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ସେ ପରିସର ଖାଲି କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଖୋଲା ଥିବା ଦୁଇଟି ପ୍ରତିକାର ମଧ୍ୟରୁ ବିକଳ୍ପର ବ୍ୟବହାର ନୁହେଁ ବରଂ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ଅଟେ ଯାହା ସାମ୍ବିଧାନିକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଏବଂ ଆଇନର ବିରୋଧୀ ହେବ । ବିଧାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ବିବନ୍ଧ ନାହିଁ ।

ଏପରିକି 'ଅନୁକୂଳ ମତ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ' ର ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନୀତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଖାଲି କରିବାକୁ ସମୟ ନେବା ହେଉଛି ତାଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଅଦାଲତକୁ ଅପିଲ କରିବା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ସେ ସେହି ସମୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରିବେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବା ପାଇଁ ସମୟ ହାସଲ କରିବା ସବୁଠାରୁ କଦର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ଉଭୟ ମାମଲାରେ ସମୟ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶର ଅବମାନନା ହୋଇପାରେ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ

ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଭଡ଼ାଟିଆ ଏହି ଅଦାଲତର ଦ୍ଵାରସ୍ଥ ହେବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ବେଳକୁ ରାସ୍ତାକୁ ଆସିଯାଇପାରନ୍ତି । ଏହା ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କୁ ପ୍ରତିକାରଶୂନ୍ୟ କରିଦେବ । ତେଣୁ ବିବନ୍ଧର ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନୀତି ଭଡ଼ାଟିଆଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସମାନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନଗତ ସହାୟତା ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାର ଅଟେ । ନିର୍ବାଚନ କିମ୍ବା ବିବନ୍ଧର ନୀତିକୁ ଆହ୍ଵାନ କରି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଦ୍ଵାରା ଏହାକୁ ଛଡେଇ ନିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାରିତା ହେଉଛି ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଅଧିକାରିତା ଯାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ଵାରା ପାରିତ କିମ୍ବା କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି କାରଣ କିମ୍ବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କୌଣସି ରାୟ, ବିଚାରାଦେଶ କିମ୍ବା ନିର୍ଣ୍ଣୟରୁ ଅପିଲ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ମଞ୍ଜୁର କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ପରିସର ଅନେକ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି ।ଏହା କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସହିତ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇନାହିଁ ଯାହା ସାଧାରଣତଃ ଅଧିକାରିତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକରେ ମିଳିଥାଏ । 'ଅନୁକୂଳ ମତ ଏବଂ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ' ନୀତି କିମ୍ବା ନିର୍ବାଚନ ଆଇନ, ଯାହା ଆମ ମତରେ *ଆର୍. ଏନ୍. ଗୋସାଇଁଙ୍କ ମାମଲାରେ* (ଉପରୋକ୍ତ) ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଆଧାରରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଏହାର ଅଧିକାରିତା ପ୍ରୟୋଗରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ନିର୍ବାଚନର ମତବାଦ ସମାନ ନୀତି ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷପାତିତା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାନ୍ତି ଏବଂ ସେଥିରୁ କୌଣସି ସୁବିଧା ପାଆନ୍ତି, ସେ ପଛକୁ ଫେରି ଯାଇ ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ସେ ତାଙ୍କ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ଆଇନତଃ ବାଧ୍ୟ ନଥିଲେ କାରଣ ଏହା ଅସିଦ୍ଧ ଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବିକ୍ରେତା କିମ୍ବା ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ ନିଜ ଭୁଲର ଫାଇଦା ଉଠାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏହା ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ । ଆମ ମତରେ ଏହି ନୀତିକୁ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସାମ୍ବିଧାନିକ ପ୍ରତିକାରକୁ ଆହ୍ଵାନ କରିବାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବାଧା ଦେବା କିମ୍ବା ବଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବିସ୍ତାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ବିଧାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ବିବନ୍ଧ ନାହିଁ ବୋଲି ଉକ୍ତ ଆଇନ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ସ୍ଥିର ହୋଇଛି । ଏଠାରେ ଏହା ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପ୍ରତିକାର ଅଟେ ଏବଂ ନିର୍ବାଚନ ନୀତିଠାରୁ ନିମ୍ନ କୌଣସି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯାହା ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆହ୍ଵାନ କରିବାରେ

ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ । ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର ବିବେକ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ମନା କରିପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିର୍ବାଚନ ନୀତି ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାରେ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି କାରଣରୁ ଆମକୁ *ଆର୍. ଏନ୍. ଗୋସାଇଁଙ୍କ* ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ) ର ଅନୁପାତ ସହିତ ସହମତ ହେବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଉଛି । ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ ଏହି ଅପିଲର କାଗଜପତ୍ର ମାନ୍ୟବର ଭାରତର ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିବ, ଯାହା ଏହାକୁ ଏକ ବୃହତ ଖଣ୍ଡପୀଠ ନିକଟରେ ସୂଚୀକରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ଏହି ଅଦାଲତରେ ଅପିଲର ବିଚାରଧୀନତା ସମୟରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ଜାରି ରହିବ । ଅପିଲକାରୀ ଭଡ଼ା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଦାଲତରେ ପରିସରର ଭଡ଼ା ଜମା କରିବା ଜାରି ରଖିବେ ।

ଟି. ଏନ୍. ଏ. ଏହାକୁ ଉଠେଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷା ରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ସୁଶ୍ରୀ ସଙ୍ଗୀତା ଲେଙ୍କା,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ